

Концептуально–методологічні засади управління бізнес–процесами на підприємстві

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково–практичних положень щодо формування концептуально–методологічних засад управління бізнес–процесами на підприємстві.

Метою дослідження є розробка на засадах «інвайроментальної економіки» та «шерингу» концептуально–методологічних засад управління бізнес–процесами на підприємстві.

Методи дослідження. З метою дотримання концептуальної цілісності наукової розробки використано діалектичний метод наукового пізнання, а також емпірико–теоретичний та формально–логічний принципи.

Результати роботи. Проведений теоретичний аналіз надав можливість виокремити специфіку управління бізнес–процесами в розрізі сучасних концепцій та їх економічної, соціальної, екологічної, інноваційної компонент. За результатами проведеного дослідження запропоновано модель оцінювання впливу «шерингу» на управління бізнес–процесами підприємства.

Галузь застосування результатів. Представлені розробки доцільно імплементувати в роботу підприємств, а саме при реалізації шерингових проектів з урахуванням специфіки сучасних концепцій управління бізнес–процесами.

Висновки. Здійснено порівняльна характеристика управління бізнес–процесами з урахуванням сучасних концепцій, що дозволило зробити висновок про схожість між трьома концепціями «інвайроментальної економіки» та «шерингу», які узгоджуються між собою і передбачають сталий розвиток як свою кінцеву мету. Виокремлено їх основну відмінність, яка полягає у рівнях реалізації: «інвайроментальна економіка» включає в себе стратегічну, спрямовану на системні виклики – найвищий рівень, а шеринг передбачає цифровізацію бізнес–процесів, послуг, технологій в контексті розвитку саме підприємств – нижчий рівень.

Ключові слова: управління, бізнес–процес, підприємство, «шеринг», «інвайроментальна економіка», сталий розвиток, методологія, функції.

КЛИМЧУК М.М.

Концептуально–методологические основы управления бизнес–процессами на предприятии

Предметом исследования является совокупность теоретических, научно–практических положений по формированию концептуально–методологических основ управления бизнес–процессами на предприятии.

Целью исследования является разработка на основе «инвайроментальной экономики» и «Шеринг» концептуально–методологических основ управления бизнес–процессами на предприятии.

Методы исследования. С целью соблюдения концептуальной целостности научной разработки использованы диалектический метод научного познания, а также эмпирико–теоретический и формально–логический принципы.

Результаты работы. Проведенный теоретический анализ дал возможность выделить специфику управления бизнес–процессами в разрезе современных концепций и их экономической, социальной, экологической, инновационной компонент. По результатам проведенного исследования предложена модель оценки влияния «Шеринг» на управление бизнес–процессами предприятия.

Область применения результатов. Представленные разработки целесообразно имплементировать в работу предприятий, а именно при реализации шеринговых проектов с учетом специфики современных концепций управления бизнес–процессами.

Выводы. Осуществлена сравнительная характеристика управления бизнес–процессами с учетом

современных концептов, что позволило сделать вывод о сходстве между тремя концепциями «инвайроментальной экономики» и «Шеринг», которые согласуются между собой и предусматривают устойчивое развитие как свою конечную цель. Выделены их основное отличие, которое заключается в уровнях реализации «инвайроментальна экономика» включает в себя стратегическую, направленную на системные вызовы – самый высокий уровень, а шеринг предусматривает цифровизацию бизнес-процессов, услуг, технологий в контексте развития именно предприятий – низкий уровень.

Ключевые слова: управление, бизнес-процесс, предприятие, «шеринг», «инвайроментальна экономика», устойчивое развитие, методология, функции.

KLYMCHUK M.M.

Conceptual and methodological principles of business process management at the enterprise

The subject of the study is a set of theoretical, scientific and practical provisions for the formation of conceptual and methodological foundations of business process management in the enterprise.

The purpose of the study is to develop on the basis of «environmental economy» and «sharing» conceptual and methodological principles of business process management in the enterprise.

Research methods. In order to comply with the conceptual integrity of scientific development, the dialectical method of scientific cognition, as well as empirical-theoretical and formal-logical principles were used.

Results of work. The theoretical analysis provided an opportunity to identify the specifics of business process management in terms of modern concepts and their economic, social, environmental, innovative components. Based on the results of the study, a model for assessing the impact of «sharing» on the management of business processes of the enterprise is proposed.

Field of application of results. The presented developments should be implemented in the work of enterprises, namely in the implementation of sharing projects, taking into account the specifics of modern concepts of business process management.

Conclusions. A comparative description of business process management is made taking into account modern concepts, which allowed us to draw a conclusion about the similarity between the three concepts of «environmental economy» and «sharing», which are consistent and provide sustainable development as their ultimate goal. Their main difference is identified, which is the levels of implementation: «environmental economy» includes strategic, focused on systemic challenges – the highest level, and sharing involves the digitalization of business processes, services, technologies in the context of enterprise development – the lowest level.

Key words: management, business process, enterprise, «sharing», «environmental economy», sustainable development, methodology, functions.

Постановка проблеми. Одним з чинників забезпечення конкурентоспроможності виробничо-комерційної діяльності підприємств є удосконалення концептуально-методологічних положень управління бізнес-процесами, підвищення їх ефективності на основі комплексного оцінювання, результати якого надають можливість визначити вектор структурності змін спрямованості управління бізнес-процесами, спрогнозувати їх вплив на критично-ключові бізнес-процеси, обрати методи, способи та інструменти управління. Існуючий стан проблеми вказує на те, що управління бізнес-процесами на підприємстві потребує подальшого наукового дослідження та практичної апробації.

Беручи до уваги наукові здобутки низки вчених, недостатньо обґрунтованими залишаються питання щодо напрямів удосконалення управління бізнес-процесами з урахуванням сучасних концепцій інвайроментального розвитку та шерингової економіки, що надає змогу на основі релевантної інформації приймати ефективні управлінські рішення. Цим зумовлено потребу поглибленого теоретичного обґрунтування та широкого спектра спеціальних наукових досліджень [2].

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематику ефективного управління бізнес-процесами на підприємствах у своїх працях досліджували низка вчених: Джафарі-

Садегі В., Дутта Д.К., Ферраріс А., Дель Джудіче М. [7].

Зокрема, Патрукко, А., Чіккулло, Ф. та Перо, М. зауважили, що впровадження цифрових технологій Індустрії 4.0 могло б кардинально оптимізувати бізнес-процеси, покращити виконання заходів, підвищити ефективність комунікацій, сприяти збору та обміну даними [8].

Метою статті є розробка на засадах «інвайроментальної економіки» та «шерингу» концептуально-методологічних засад управління бізнес-процесами на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Концептуальне підґрунття формування та розвитку системи управління бізнес-процесами на підприємствах з урахування положень інвайроментальної економіки та «шерингу» містить ще багато дискусійного і не вирішеного.

На думку провідного українського вченого Б. Данилишина без зосередження уваги на промислово-технологічній політиці досягнути мети потужного економічного зростання буде неможливо, особливо у довгостроковій перспективі. Наразі економіка України має сировинний характер, і зрозуміло, що за таких умов неможливо говорити про її сталий якісний розвиток. Інвестиції в українське виробництво є недостатніми, й причинами цього є не лише високий рівень ставок за кредитами чи ефект витіснення. З точки зору підприємців та інвесторів у нашій країні немає тих підприємств, що випускають продукцію, яка б відповідала викликам третьої та четвертої промислових революцій [1].

На державному рівні з метою реалізації цілей та завдань соціально-економічного розвитку відповідно до нових викликів і змін у зовнішньому середовищі ухвалено «Стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року», яка регламентує перехід економіки на модель низьковуглецевого розвитку та має на меті зменшити обсяг викидів парникових газів, а також залучити інвестиції у відновлювальні джерела енергії [3].

Із загостренням паливно-енергетичної, екологічної, економічної криз актуалізується та потребує розроблення методологія управління бізнес-процесів з урахуванням постулатів сучасного концепту «Environmental economics», що надасть можливість вирішити екологічні та ресурсні проблеми, підвищити рівень енергоефективності підприємства.

Г. Дейлі визначив, що інвайроментальна економіка – відгалуження неокласичної економіки,

яке займається вивченням таких проблем до-вкілля, як забруднення, негативні зовнішні ефекти (екстерналії) та оцінка неринкових цінностей до-вкілля [5]. Інвайроментальна економіка – це концепція, що намагається знайти причину екологічних проблем й запропонувати заходи їх упередження з точки зору економіки [6].

Отже, у науковій площині даної проблематики можна визначити наступні концепції: «інвайроментальної економіки», «шерингу» та «сталого розвитку». Варто зазначити, що всі вони мають на меті забезпечення раціонального використання можливостей навколишнього середовища під час організації виробничо-комерційної діяльності, кожна з них включає в себе і забезпечення соціальної справедливості.

Провідні країни світу демонструють успіхи по створенню і розвитку комплексів, які виготовляють цифрове обладнання та надають широкий асортимент інформаційних послуг, що прямо і опосередковано чинить вплив на розвиток реального сектору економіки, фундаментальної та прикладної науки, освіти і суспільства в цілому. Наведені передумови дозволяють говорити про активізацію процесу цифровізації, одним з елементів якого є економіка спільного споживання (sharing economy, collaborative economy, peer economy, collaborative consumption).

За версією журналу Times [4], на практиці феномен спільного споживання є соціально-економічним відкриттям XXI століття та входить до числа десяти ідей, які змінять світ. Нова соціально-економічна модель «sharing economy» за всіма характерними ознаками, остаточно трансформує ставлення до власності і споживання в усьому світі.

Термін «спільне споживання» використовується для опису економічної моделі, заснованої на колективному використанні товарів і послуг, бартері та оренді замість володіння, в основі якої лежить ідея, що іноді зручніше платити за тимчасовий доступ до продукту, ніж володіти ним [9].

Термін «collaborative consumption» («спільне споживання») вперше був використаний ще в 1978 р. Маркусом Фелсоном і Джо Л. Спаэтом (Marcus Felson & Joe L. Spaeth) у статті «Community Structure and Collaborative Consumption: a routine activity approach» [9].

Концепція спільного споживання сформульована в 2010 р. Рейчел Ботсман (Rachel Botsman) і Ру Роджерсом (Roo Rogers), співавторами кни-

ги «what's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption» [10], які представили нову соціо-економічну модель, здатну революціонувати споживання товарів і послуг.

Деякі дослідники sharing economy розглядають цю модель в якості одного з найістотніших трендів сучасної світової економіки і явища, здатного призвести до зміни економічної парадигми [4]. Засновник та ідеолог Давоського форуму Клаус Шваб у своїй книзі «Четверта промислова революція» відносить економіку спільного споживання до принципово нової моделі, яка змінить сучасне суспільство [17]. Зростаюча практика поширення «шерингу» – це новий етап модифікації приватної власності в рамках рівнів економічної системи до умов сучасного суспільства, що все більше спирається на NBICS-технології, а саме поєднання в одному ланцюжку нано- і біоінженерних тобто генетичних технологій, інформаційних і комп'ютерних технологій, а також когнітивних ресурсів, націлених на штучний інтелект, нову цифрову реальність.

За прогнозами досліджень Pricewaterhouse Coopers (PWC), розміри шерингової економіки в Європі перевищать мільярди доларів і її доходи зростуть до 335 млрд дол. США до 2025 року [9]. При цьому частка Великобританії 2025-го становитиме 15 млрд дол. США. У країнах Європи доходи від шерингових платформ будуть збільшуватися, а обмін економічними операціями зросте більш ніж на 60 % [13]. Окрім країн Європи, США є також провідним центром платформ спільної участі. Згідно зі звітом Центру досліджень Pew, 72 % населення використовують шерингові та онлайн-сервіси [14].

За оцінкою компанії PWC, значний ріст до 2025 року очікується в сервісах спільного фінансування (P2P) – на 63 % та онлайн працевлаштування – на 37 %. У сервісах оренди житла (P2P) планується збільшення на 31 % та оренди автомобілів – на 23 % [14]. Основа концепції «sharing economy» формується на таких принципах:

Економічності та ефективності – економія часу та ресурсів; прибутковості (наприклад, надання житла в оренду знижує витрати на його утримання); раціонального споживання (оптимальне користування транспортом знижує шкідливі викиди); довіри (соціальний ефект від шерингу сприяє збільшенню загального рівня довіри у суспільстві; загальна ж ідеологія шерингової економіки якнайкраще ілюструється принципом, коли

від взаємодії виграють обидві сторони); використання комунікаційних технологій (доступність мобільного зв'язку та Інтернету є одним з ключових інструментів шерингової економіки) [13].

Основними суб'єктами «sharing economy» виступають інтернет-платформи – онлайн-майданчики для обміну різноманітними споживчими цінностями. Такі платформи і формують ринок шерингу. Наразі їх перелік налічує сотні, якщо не тисячі проектів по всьому світу. Проте основну частку подібних проектів представлено в Європі. Найбільша кількість європейських шерингових платформ налічується на теренах Великобританії, Франції, Іспанії, Німеччини, Голландії, а також у Швеції, Польщі, Італії та Бельгії [13].

Отже, визначальним трендом поведінки споживача, який відображає трансформацію цінностей з урахуванням технологічних змін є спільне споживання («шеринг»).

«Шеринг» як один з особливостей споживчої поведінки в сфері цифрової економіки, надає можливість нарощувати синергетичний ефект для всіх стейкхолдерів процесу спільного споживання. Важливою характерною ознакою «шерингу» в контексті сучасних цифрових платформах, є здатність генерувати репутацію, що є важливим нематеріальним капіталом та дозволяє знижувати трансакційні витрати.

Для більш чіткого розуміння сутності цих концепцій порівняємо їх через призму економічного, соціального та екологічного аспектів (див. таблицю).

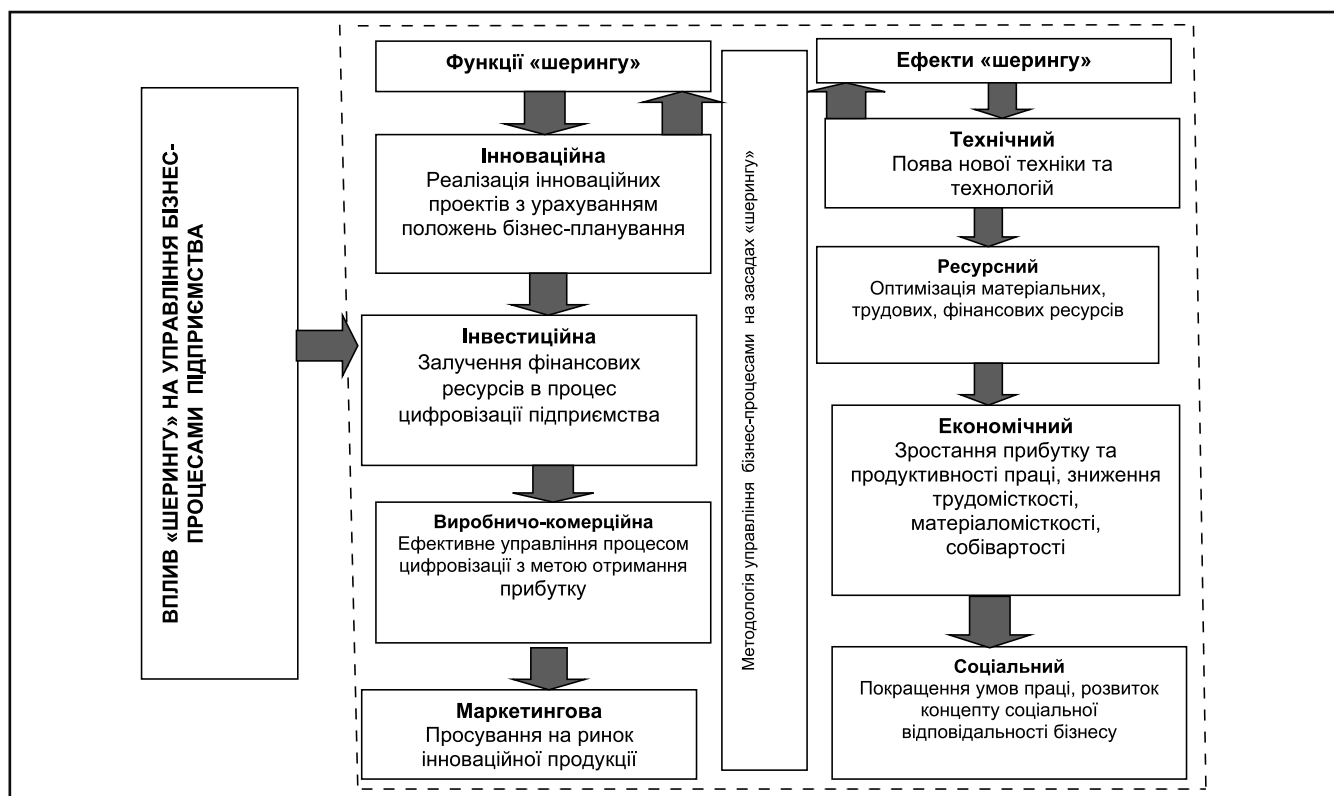
Проведене дослідження показало схожість між трьома концепціями. «інвайроментальної економіки» та «шерингу», які узгоджуються між собою і передбачають сталий розвиток як свою кінцеву мету. Основна відмінність «інвайроментальної економіки» від «шерингу» полягає у рівнях реалізації: перша включає в себе стратегічну, спрямовану на системні виклики – найвищий рівень, а друга передбачає екологізацію продуктів, процесів, послуг, технологій в контексті розвитку саме підприємств – нижчий рівень. Кожна з проаналізованих концепцій передбачає комплексну синергію чотирьох складових: економічної, екологічної, соціальної та інноваційної.

Отже, проведений теоретичний аналіз надав можливість виокремити специфіку управління бізнес-процесами в розрізі економічної, соціальної, екологічної, інноваційної компонент. Значні переваги в цьому аспекті досягають-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика концепцій управління бізнес-процесами

Напря́м	Концепція		
	Інвайроментальної економіки	Шерингової економіки	Сталого розвитку
Економічний	Забезпечує економічне зростання, збільшення обсягу доходів і зайнятості, залучення державних та приватних інвестицій, формування гнучкої економіки, створення нової економічної діяльності.	Забезпечує сталий економічний прогрес в контексті стану на-вколишнього середовища, більш еластичне, стабільне, кероване якісне економічне зростання з використанням цифровізації.	Підтримка сталого масштабу економіки, розробка та впро-вадження нових технологій, зменшення інвестицій у галузі, що експлуатують ре-сурси, і підвищення питомої ваги наукоємних галузей і технологій
Соціальний	Досягнення добробуту, соціальної справедливості, кращої якості життя, соціального розвитку, скорочення соціальної нерівності.	Передбачає соціального ефекту шляхом створення робочих місць, забезпечен-ня соціальних гарантій.	Збереження людського капіталу, та скорочен-ня кількості руйнівних конфліктів, справедливий розподіл ресурсів.
Екологічний	Зменшення екологічних ризиків, зниження викидів вуглекислого газу в атмо-сфері і забруднення навко-лишнього середовища.	Захист, підтримка та збе-реження природних активів, створення низьковуглеце-вого виробництва.	Підтримка використан-ня вторинної сирови-ни, мінімізації кількості відходів, поширення відновлювальних джерел енергії.
Інноваційний	Розробка енергоефектив-них технологій, створення екоінновацій дозволить, удосконалити бізнес-про-цеси та комерціалізацію й впровадження чистих технологій.	Виступає драйвером інновацій нових методів ви-робництва екологічно чистої продукції.	Політика інноваційного розвитку повин-на здійснюватись за принципом:аналіз та вибір тих товарів й сегментів рин-ку, де підприємства можуть зайняти конкурентні позиції.

Розроблено автором

Модель оцінювання впливу «шерингу» на управління бізнес-процесами підприємства

ся за рахунок впровадження «шерингу» бізнес-процесів, оскільки він сприяє їх автоматизації та оптимальному використанню наявних ресурсів підприємства. Звичайно вносить певні переваги в контексті співпраці всіх стейкхолдерів на рівні виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Що стосується впровадження «sharing economy» в управління бізнес-процесами підприємства, то її вплив можна оцінити відповідно функцій та ефектів шерингу (див. рисунок).

Висновки

Вивчення основних концепцій управління бізнес-процесами надало можливість зробити висновок, що еволюція управлінської думки розвивалась у напрямі ускладнення теоретичних концепцій управління з паралельною тенденцією до конкретизації практичних шляхів їх реалізації. Відтак, проведено порівняльну характеристику управління бізнес-процесами з урахуванням сучасних концептів, що дозволило зробити висновок про схожість між трьома концепціями. «інвайроментальної економіки» та «шерингу», які узгоджуються між собою і передбачають сталий розвиток як свою кінцеву мету. Також виокремлено їх основну відмінність, яка полягає у рівнях реалізації: «інвайроментальна економіка» включає в себе стратегічну, спрямовану на системні виклики – найвищий рівень, а шеринг передбачає цифровізацію бізнес-процесів, послуг, технологій в контексті розвитку саме підприємств – нижчий рівень.

Залежно від функцій та ефектів «шерингу» проаналізовано його вплив на управління бізнес-процесами, де виокремлено та охарактеризовано основні переваги в роботі підприємства.

Список використаних джерел

1. Данилишин Б. Монетарна політика VS економічне зростання: змагання затягнулося / Б. Данилишин // Дзеркало тижня. – №29, 27 липня–16 серпня. – 2019. – [Електронний ресурс]. – <https://dt.ua/macrolevel/monetarna-politika-vs-ekonomichne-zrostannya-zmagannya-zatyagnulosya-318733.html>.
2. Климчук М.М. Формування та реалізація організаційно-економічного апарату реінжинірингу в управлінні бізнес-процесами. – Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. – Вип. 4 (167) / Наук. Ред. І. Г. Манцуров. – К., 2015. – С. 143–147.
3. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року <https://menr.gov.ua/files/docs/%B8%20.pdf>.

4. Як шерингова економіка змінює світ [Електронний ресурс] – Економічна правда, 2016. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2016/09/5/603709/>.

5. Daly H. Ecological Economics: Principles and Applications. 2nd. edition. / H. Daly, J. Farley – Island Press, 2010. – 539 p.

6. Hanley N. Environmental Economics in Theory and Howe –Natural Resource Economics. / N. Hanley, J.F. Shogren, B.White –New York: John Wiley, –2007.

7. Jafari-Sadeghi, V., Dutta, D.K., Ferraris, A. and Del Giudice, M. (2020), «Internationalisation business processes in an under-supported policy contexts: evidence from Italian SMEs», Business Process Management Journal, Vol. 26 No. 5, pp. 1055–1074. <https://doi.org/10.1108/BPMJ-03-2019-0141>.

8. Patrucco, A., Ciccullo, F. and Pero, M. (2020), «Industry 4.0 and supply chain process re-engineering: A coproduction study of materials management in construction», Business Process Management Journal, Vol. 26 No. 5, pp. 1093–1119. <https://doi.org/10.1108/BPMJ-04-2019-0147>.

9. Felson m., Spaeth J.L. Community Structure and Collaborative Consumption: a routine activity approach // American Behavioral Scientist. 1978. 21 (March–April). P. 614–624.

10. Botsman R., Rogers R. what's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption. New York: Harper Collins Publishers, 2010.

11. Ideas That Will Change The World [Electronic resource] // Time. – Mode of access: URL: <http://content>.

12. Lauren Anderson. Study: the consumer potential of collaborative consumption // Collaborative Consumption potential-of-collaborative-consumption.

13. Sharing Economy and Collaborative Consumption: Definition, Statistics, Examples and 2017 Trends [Electronic resource] // Lovata. – 2017. – September 29. – Available at: <https://lovata.com/blog/sharing-economy-collaborative-consumption-definition-statistics-examples.html>.

14. Sundararajan A. The Sharing Economy: The End of Employment and the Rise of Crowd-Based Capitalism / A. Sundararajan. – Cambridge, MA : MIT Press, 2016. – 256 p.

15. The Sharing Economy – Sizing the Revenue Opportunity. 2015 Megatrends Report [Electronic resource] // Pricewaterhouse Coopers. – 2015. – November. – Available at : <http://www.pwc.co.uk/issues/megatrends/collisions/sharingeconomy/the-sharing-economysizing-the-revenue-opportunity.html>.

16. The Sharing Economy, Consumer intelligence Series [Electronic resource] // Price water house Coopers. –

2015. – 30 p. – Available at: <https://www.pwc.com/us/en/technology/publications/assets/pwccconsumer-intelligence-series-the-sharing-economy.pdf>.

17. Klaus Schwab. The fourth industrial revolution. What it means and how to respond?: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourthindustrial-revolution>.

References

1. Danilishin B. Monetarna politika VS ekonomichne zrostannja: zmagannja zatjagnulosja /B. Danilishin // Dzerkalo tizhnja. – №29, 27 lipnja–16 serpnja.– 2019. – [Elektronnij resurs].– https://dt.ua/macrolevel/monetarna-politika-vs-ekonomichne-zrostannja-zmagannja-zatyagnulosja-318733_.html.

2. Klymchuk M.M. Formuvannja ta realizacija organizacijno-ekonomichnogo aparatu reinzhiniringu v upravlinni biznes-procesami.– Formuvannja rinkovih vidnosin v Ukraïni: Zbirnik naukovih prac'. – Vip. 4 (167) / Nauk. Red. I. G. Mancurov. – K., 2015. – S. 143–147.

3. Strategii niz'kovoglecevevogo rozvitku Ukraïni do 2050 roku <https://menr.gov.ua/files/docs/%B8%20.pdf>.

4. Jak sheringova ekonomika zminjue svit [Elektronnij resurs] – Ekonomichna pravda, 2016. – Rezhim dostupu: <http://www.epravda.com.ua/publications/2016/09/5/603709/>.

5. Daly H. Ecological Economics: Principles and Applications. 2nd. edition. / H. Daly, J. Farley – Island Press, 2010. – 539 p.

6. Hanley N. Environmental Economics in Theory and Howe –Natural Resource Economics. / N. Hanley, J.F. Shogren, B.White –New York: John Wiley, –2007.

7. Jafari-Sadeghi, V., Dutta, D.K., Ferraris, A. and Del Giudice, M. (2020), «Internationalisation business processes in an under-supported policy contexts: evidence from Italian SMEs», Business Process Management Journal, Vol. 26 No. 5, pp. 1055–1074. <https://doi.org/10.1108/BPMJ-03-2019-0141>.

8. Patrucco, A., Ciccullo, F. and Pero, M. (2020), «Industry 4.0 and supply chain process re-engineering: A coproduction study of materials management in construction», Business Process Management Journal, Vol. 26 No. 5, pp. 1093–1119. <https://doi.org/10.1108/BPMJ-04-2019-0147>.

9. Felson m., Spaeth J.L. Community Structure and Collaborative Consumption: a routine activity approach // American Behavioral Scientist. 1978. 21 (March–April). P. 614–624.

10. Botsman R., Rogers R. what's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption. New York: Harper Collins Publishers, 2010.

11. Ideas That Will Change The World [Electronic resource] // Time. – Mode of access: URL: <http://content>.

12. Lauren Anderson. Study: the consumer potential of collaborative consumption // Collaborative Consumption potential-of-collaborative-consumption.

13. Sharing Economy and Collaborative Consumption: Definition, Statistics, Examples and 2017 Trends [Electronic resource] // Lovata. – 2017. – September 29. – Available at: <https://lovata.com/blog/sharing-economy-collaborative-consumption-definition-statistics-examples.html>.

14. Sundararajan A. The Sharing Economy: The End of Employment and the Rise of Crowd-Based Capitalism / A. Sundararajan. – Cambridge, MA: MIT Press, 2016. – 256 r.

15. The Sharing Economy – Sizing the Revenue Opportunity. 2015 Megatrends Report [Electronic resource] // Pricewaterhouse Coopers. – 2015. – November. – Available at: <http://www.pwc.co.uk/issues/megatrends/collisions/sharingeconomy/the-sharing-economysizing-the-revenue-opportunity.html>.

16. The Sharing Economy, Consumer intelligence Series [Electronic resource] // Price water house Coopers. – 2015. – 30 p. – Available at: <https://www.pwc.com/us/en/technology/publications/assets/pwccconsumer-intelligence-series-the-sharing-economy.pdf>.

17. Klaus Schwab. The fourth industrial revolution. What it means and how to respond?: [Elektronnij resurs] // Rezhim dostupu: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourthindustrial-revolution>.

Дані про автора

Климчук Марина Миколаївна,

професор кафедри організації та управління будівництвом Київського національного університету будівництва і архітектури, к.е.н., доцент
e-mail: klimarinchuk@gmail.com

Данные об авторе

Климчук Марина Николаевна,

професор кафедры организации и управления строительством Киевского национального университета строительства и архитектуры, к.э.н., доцент
e-mail: klimarinchuk@gmail.com

Data about the author

Marina Klymchuk,

Professor of the Department of Organization and Management of Construction of Kyiv National University Construction and Architecture, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
e-mail: klimarinchuk@gmail.com